

SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price ₹ 3/-

संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥
सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

Vol.- 8

Issue 11

मे - २०१६

May 2016

प्रिय सभासदमित्रहो,

संपादकीय

स्टेट बँकेतील 'पेन्शनर्स असोसिएशन' ही आपली निवृत्तिधारकांची संघटना तसेच 'फेडरेशन' ही शिखर संघटना अगदी स्थापनेपासून म्हणजे गेली तीन चार दशके सभासदांच्या न्याय्य हक्कांसाठी व मागण्यांसाठी अव्याहतपणे झटत नि झगडत आहे. न्यायाचा हा लढा विविध पातळ्यांवर चालू असतो. आपल्या संघटनेच्या तीस वर्षांच्या वाटचालीचा विस्तृत आढावा संघटनेचे भूतपूर्व अध्यक्ष तसेच आपले प्रमुख सल्लागार नि मार्गदर्शक आदरणीय श्री.बी.जी. तथा बाळासाहेब दांडेकर यांनी 'संवाद'मधून विविध लेखांद्वारे सादर केलेला वाचकांच्या स्मरणात असेलच. (हे लेख वेबसाईटवर उपलब्ध आहेत.) काळाच्या गरजेनुसार बहुधा व्यवस्थापनाशी वा संबंधितांशी चर्चा करून व संवाद साधून आपली न्याय्य बाजू पटवून दिली जाते व मागण्या मान्य केल्या जातात, तर कधी लोकशाही मार्गाने धरणे आंदोलन वा निषेध आंदोलन करून आपले प्रश्न धसाला लावले जातात. जेव्हा अन्य मार्ग बंद होतात किंवा अपुरे पडतात तेव्हा शेवटचा उपाय म्हणून न्यायालयात दाद मागण्याचा मार्गही -जो सर्वात खर्चिक व वेळखाऊ आहे तरी- अवलंबावा लागतो आणि न्यायालयीन पातळीवर आपला न्यायासाठीचा लढा लढावा लागतो. आपली फेडरेशन अगदी सर्वोच्च न्यायालयात जाऊनदेखील आपला लढा जिद्दीने लढत आहे. अंतिम टप्प्यात आलेल्या आपल्या खटल्याच्या निर्णयाची आपण सर्वजण बऱ्याच काळापासून आतुरतेने प्रतीक्षा करीत आहोत. या प्रतीक्षेच्या जीवघेण्या कालावधीत आपले काही सदस्य दुर्दैवाने आपली इहलोकीची यात्र संपवून स्वर्गस्थही झाले. ही गोष्टही आपण न्यायालयाच्या निदर्शनास आणून दिलेली आहे. अद्यापही आपली प्रतीक्षा चालूच आहे. या संदर्भात 'Justice delayed is justice denied' या सुप्रसिद्ध वचनाची वारंवार आठवण होत असते.

आमच्या मनात वरील विचारचक्र चालू होण्याचे कारण 'संवाद'च्या सूझ वाचकांच्या लक्षात आले असेलच. नुकतीच

रविवार दि. २४ एप्रिलला नवी दिल्ली येथे देशातील उच्च न्यायालयांचे सरन्यायाधीश व राज्यांचे मुख्यमंत्री यांची संयुक्त राष्ट्रीय परिषद पार पडली. तेथे भाषण करताना भारताचे सरन्यायाधीश आदरणीय श्री.तीर्थसिंह ठाकूर यांना आपल्या भावना अनावर झाल्या आणि सद्गदित होऊन साश्रुनयनांनी त्यांनी न्यायाधीशांची अपुरी संख्या व परिणामी अंतिम निकालाअभावी तुंबणारे लक्षावधी खटले यांचे भयानक वास्तव समोर मांडले. आमच्या मते सरन्यायाधीशांचे अनावर अश्रू हे साक्षात न्यायदेवतेचेच अश्रू आहेत. त्यामुळे या भीषण परिस्थितीची जाणीव तेथे उपस्थित असलेल्या पंतप्रधानांनादेखील झाली आणि त्यांनी ही कमतरता दूर करण्याचे आश्वासन तात्काळ दिले. देशभरातील कनिष्ठ न्यायालयात तीन कोटी एवढ्या प्रचंड संख्येत विविध खटले प्रलंबित असावेत आणि त्यापैकी दहा टक्के खटले दहा वर्षांहून अधिक काळ निकालावाचून प्रलंबित असावेत; तसेच देशातील तीस कोटी लोक न्यायाच्या प्रतीक्षेत असावेत ही गोष्ट अत्यंत शोचनीय आणि उद्वेगजनक आहे. भारतीय लोकशाहीचा प्रमुख आधारस्तंभ असलेल्या न्यायसंस्थेची ही अवस्था जनसामान्यांचीदेखील झोप उडविणारी आहे. अर्थातच अनेकविध कारणे या परिस्थितीला जबाबदार असली तरी येथे त्यांची चर्चा करणे अप्रस्तुत आहे. सद्य परिस्थितीत योग्य त्या सुधारणा त्वरित करून यापुढे न्यायाची प्रतीक्षा कोट्यवधी देशबांधवांना दीर्घकाळ करावी लागणार नाही असा विश्वास देणे ही गोष्ट सर्वात महत्त्वाची आहे. न्यायालयातील/न्याय व्यवस्थेतील अक्षम्य विलंबामुळे आपल्यालादेखील चटके सहन करावे लागले आहेत व लागत आहेत. तेव्हा परमेश्वर करो आणि न्यायदेवतेचा सन्मान नि प्रतिष्ठा राखली जाऊन आपल्या सहसावधी सभासदांनादेखील सर्वोच्च न्यायालयामार्फत योग्य तो न्याय त्वरित मिळो ही ईश्वरचरणी प्रार्थना.

क्रांतिसेन रामचंद्र आठवले (९८६९९४१६९१)

Visit us at : www.sbpensionerspune.org

e-mail : sbipenmumbai@gmail.com

स्टेट बँक कर्मचाऱ्यांच्या अनेक यशस्वी गृहप्रकल्पांनंतर

मे. सुरेश घंगाळे आणि सहकारी

सादर करीत आहेत

तालुका वेलहे (मिनी महाबलेश्वर) तोरणा आणि राजगड
किल्ल्यांच्या सान्निध्यात

११ गुंठ्यांपासून पुढे फार्म हाऊस प्लॉट

फक्त रुपये ९९/- प्रति स्क्वे. फूट दराने

पुण्यापासून सव्वा तासाच्या अंतरावर

बुकींग रक्कम रु. १,००,०००/- फक्त

स्टेट बँक कर्मचाऱ्यांना स्पेशल १० टक्के डिस्काऊंट

खरेदी खताचे वेळी ५०% भरा. उरलेली रक्कम हप्त्याने भरा.

दर रविवारी साईट व्हिजीटची सोय.

फार्म हाऊसची वैशिष्ट्ये

१२ महिने निसर्गरम्य परिसर, भरपूर पाऊस

जवळच लवासा सिटी, मढेघाट धबधबा

खरेदीखतानंतर ७/१२ त्वरीत

क्लब हाऊस, अंतर्गत रस्ते, लाईट व पाण्याची सोय

संपर्क - ७५०७६०६००७

ऑफिस : स.नं. ९१/१, स्टेट बँक कॉलनी 'रायगड' बिल्डिंग.

उत्सव हॉल जवळ, पौड रोड, कोथरुड, पुणे - ४११०३८

वेळ - संध्याकाळी ५ ते ७

शनिवार, रविवार व सुट्टीचे दिवशी - सकाळी ११ ते १

State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune

Pune Zonal Sub Centre

Notice of Annual General Meeting on 15th June 2016

As decided in the meeting of the Managing Committee of Pune Zonal Sub-Centre held on 5th April 2016 the Annual General Meeting of **Pune Zonal Sub-Centre** comprising the Districts of Ahmednagar, Kolhapur, Pune, Sangli, Satara & Solapur will be held at 4 p.m. on Wednesday the 15th June 2016 at "Niwara Vruddhashram Sabhagriha, Navi Peth, Pune-411030 to transact the following Business.

- 1) To condole the death of the members who expired after last AGM held on 24th June 2015.
- 2) To confirm the minutes of the last AGM held on 24th June 2015 published in Samvad issue of February 2016.
- 3) Presentation of the Secretary's Annual report.
- 4) Felicitation of the members who have completed 75 years of age during the period between 25th June 2015 and 15th June 2016. (Letters have been sent to such members separately)
- 5) Reporting on the present scenario about pension issues.
- 6) Biennial Elections of the office bearers of Pune ZSC for the period 2016 - 2018. The notice to this effect has been published in this issue of Samvad.
- 7) Any other business with the permission of the chair.

V.R.Kulkarni

Secretary

Note - "Pensioners' Meet" arranged by the Bank will be conducted during the above meeting.

Pune Zonal Sub-Centre

Biennial Elections of the Office Bearers for the years 2016-17 & 2017-18

The Biennial Elections of the Managing Committee of Pune ZSC for the period 2016-17 & 2017-18 will be held during the ensuing AGM dt.15th June 2016. Members who desire to work for the Association and can spare time and energy for enrollment of new members & visiting Branches/RBOs & Zonal office regularly for Association work are requested to send their nominations for the following posts in the prescribed format printed on next page. The nominations should be sent **before 10th June 2016** to the Election Officer Shri.S.G.Rabade on his address : 'Anubandh', 18 SBI 'Neelkamal' Hsg society, Karve Nagar, Pune - 411052; (M) - 9226867006. If the number of nominations will be more than the following number for that post, the elections will be conducted as scheduled.

Position		Number of posts
President	-	One
Vice President	-	One
Secretary	-	One
Joint Secretary	-	One
Treasurer	-	One

Committee Members :

There will be total 11 posts of Committee members 'nominated' by District units, of which six posts will be from Pune District (including Unit Secretary) and remaining five posts will be from Ahmednagar, Kolhapur, Satara, Sangli & Solapur Districts - one from each district. We have created separate 'Pimpri-Chinchwad' unit for administrative convenience which will be part of Pune District Unit. The Secretaries of Pune, Ahmednagar, Kolhapur, Satara , Sangli & Solapur units will be ex-officio Committee members from that unit.

- Secretary, Pune ZSC

State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle) Pune
Pune Zonal Sub-centre
Nomination Form

Form of Nomination paper for election to the post of the office-bearer/s of the State Bank of India Pensioners' Association **Pune Zonal Sub-Centre** for the period from 2016-17 & 2017-18.

Name of the **Candidate** with Membership No. : _____

Address of the Candidate : _____

: _____; Mobile No : _____

Post applied for .. .. . : _____

Name of the **Proposer** with Membership No. : _____

Address of the Proposer .. .. . : _____

: _____; Mobile No : _____

Name of the **Secunder** with Membership No. : _____

Address of the Secunder .. .. . : _____

: _____; Mobile No : _____

Place : _____

Date : _____ (Signature of Proposer)

_____ (Signature of the Secunder)

Declaration by the Candidate

I, Shri./Shrimati _____ hereby signify my willingness to serve as Member of the Managing Committee for the post applied for office-bearer of the Pune ZSC, if I am elected to the said post.

Place : _____

Date : _____ (Signature of the Candidate)

*****

Nomination Forms duly completed in all respect are to be sent to **Shri. S.G.Rabade, Election Officer** so as to reach him **on or before 10th June 2016** at the following address :

Shri. Sadashiv G. Rabade, 18, 'Anubandh', SBI 'Neelkamal' Co-op. Hsg Society, Karve Nagar, Pune - 411052. Mobile : 9226867006.

Family Floater Group Insurance Scheme: System of Claims

Under the new Mediclaim Insurance Scheme in case of approved hospitals Cashless Facility is available for treatment. Similarly reimbursement facility is also available where the member is required to get the treatment after paying the bill in cash. The step by step procedure for availing of both these facilities is given hereunder. Please note that there is no need to obtain Bank's Medical Officer's or Bank's authorized Doctor's signature on the bills required to be submitted to the Pension-paying Branch. Bills are to be signed by the member only.

(A) Process for availing of Cashless Facility :

In case of emergency cases - Approach Network Hospital with copy of Medical ID (E) Card and ID proof.

- * Hospital shall send necessary details to the TPA for pre-authorization
- * Patient to be admitted and treatment administered to him/her.
- * Patient to be discharged on completion of the treatment.
- * TPA to settle the bill directly with the hospital.

In case of planned hospitalization - obtain pre-authorization from the TPA, 72 hours in advance which will facilitate your hassle free admission at the hospital.

(B) Process for availing of Reimbursement facility :

All claim documents **in original** need to be submitted to the pension paying Branch.

- * Submit all prescriptions, bills, cash memos, Investigation reports including X- Ray films in original etc. to the pension paying Branch.
- * Pension Paying Branch to send all the papers to their respective Zonal Office.
- * TPA to collect the requisite documents on daily basis from Zonal Office.
- * TPA to scan the documents and intimate the insured conveying registration number of the claim.
- * TPA to settle the claim within 5 working days on receipt of documents and send approval note to UIIC for release of payment to the pension account of the insured.
- * In case you require original prescription, reports and X-Ray film for further reference, send specific request to the TPA.

Cashless access to the Network Hospitals can only be obtained when accompanied with the Authorization Letter issued by Paramount Health Services P. Ltd. (TPA).

24 Hours helpline No.022/66620808; Fax NO. - 022/66444781-84
Toll Free NO. 1800226655 Email contact.phs@paramount.com

The mobile numbers and email addresses of the concerned persons have already been published by us in 'Samvad' for April 2016 issue on page number 20.

(Courtesy "Pensioners' Hitchintak" April 2016 of SBI Pen. Assn., Bhopal Circle)

	म्हणून तर!	
<p>पत्नी (पतीस)- माझ्यावरील तुमचे प्रेम फारच कमी होत चालले आहे. पती- कशावरून म्हणतेस? पत्नी - हल्ली सगळीकडे तुम्ही मला पायीच फिरवता. लांबच जायचे असेल तर बसनेच नेता. लग्नापूर्वी मला कसे टॅक्सीनेच खूप फिरवलेत! पती - अगं! म्हणून तर ही वेळ आली आहे ना! प्रभाकर गुपचुप, पुणे, मो.९८८१५७९४९९</p>		

	प्रतिसाद
<p>'संवाद'च्या एवढ्या कमी पृष्ठसंख्येत आपण बँकेविषयी आणि साहित्यविषयक खूप दर्जेदार माहिती, लेख, कथा, कविता देता हे खरोखरीच कौतुकास्पद आहे. 'संवाद'मुळे निवृत्त झाल्यावरदेखील स्टेट बँक परिवारात आपण आहोत ह्याचे समाधान मिळते.</p>	
<p>सदानंद भणगे अहमदनगर</p>	

Appreciation Letters from Members

Respected Sirs,

With due respect I wish to convey thanks on behalf of my wife and self for the commendable services rendered by the SBI Pensioners' Association, (Mumbai Circle) Pune.

The Birthday Felicitations are being received well in advance every year. During February this year due to some unforeseen circumstances I could not participate in meeting for the RETIRED Pensioners who have completed 75 years of Age, a cheque has been received by me promptly and even the SAMVAD every month. Overall, Sir I do not have any more words to mention. My special thanks to Shri D.R.Tirodkar. With these words I take permission.

Yours faithfully,

Syed Dilshadali Naqvi, Mumbai

*****

Reply by the Association

To,
Shri Syed Dilshadali Naqvi,
Sir,

Thanks for the compliments. Such compliments encourage us to work more and with enthusiasm for the Association. I do not know whether you are aware, but I am very sorry to state that respected Shri D.R.Tirodkar, who was awarded a 'Late Shri L.N.Pabalkar Memorial Gold Medal' for the excellent work done by him, is no more. He died a couple of years back.

Thanks once again and with regards. Wishing you good health and long life.

Vilas Gandhe, Secretary,

*****

To,
The Chairman,
State Bank of India, Mumbai
Madam/Sir,

This is to place on record my sincere appreciation on the smooth and trouble-free payment of arrears to pensioners on account of the recent wage-revision.

On previous occasions, retired employees were required to make several trips and fill up several forms at their parent branches for claiming their arrears.

It was a very pleasant surprise that WITHOUT A SINGLE SIGNATURE FROM OUR SIDE, payment of arrears of salary, leave encashment arrears, Provident Fund and Gratuity arrears, and lastly, pension arrears, were credited to our account. The only signature required was to confirm, if, we were interested in commutation of residual pension increase. Hats off to the entire team of staff members who contributed to this successful venture. Rest assured of the prayers and good wishes of the relevant retired pensioners. Please do keep up the good work.

With all good wishes and grateful regards,

Kenneth J D'Sa.

P.F.I. No. - 2814862.

(Voluntarily Retired from SBI Panaji, Goa (0509)

*****

स्टेट बँक परिवारासाठी डिलक्स सहली

राजगुरु टुर्स™

जिव्हाळा जयणारी माणसं...

केरळ-कन्याकुमारी	16 ऑक्टो, 2,5,12,27 नोव्हें.
राजस्थान-मेवाड-मारवाड	15 ऑक्टो, 2,10,26 नोव्हें.
स्पेशल मध्यप्रदेश	2 नोव्हें., 1 डिसें.
हैद्राबाद-रामोजी-श्रीशैल्य	18 सप्टें, 16 ऑक्टो, 6,27 नोव्हें.
सोमनाथ-द्वारका-गिरनार	12 ऑगस्ट, 19 नोव्हें., 10 डिसें.
भुतान-पारो-थिंपु	14 ऑक्टो, 4 नोव्हें., 16 डिसें.
अंदमान	10 नोव्हें., 24 डिसें.

दुबई • श्रीलंका • सिंगापूर-थायलंड • मॉरीशस

Discount upto 5000 till 30 June

दादर : 022-24318082 / 24381026 ठाणे : 25345806

राजन पाडलोसकर 9322231216

www.rajgurutours.com • E-mail : rajgurutours@yahoo.in

IN THE HIGH COURT OF DELHI AT NEW DELHI
W.P.(C) 1875/2013 and CM No.14622/2014

FEDERATION OF STATE BANK OF INDIA AND ORS ... .. Petitioners

Through : Mr. E.C. Vidya Sagar and Mr. Subash Chandra, Advs.

versus

THE UNION OF INDIA AND ORS ... .. Respondents

Through : Mr. Sanjay Jain, ASG with
Mr. Kavindra Gill and Ms.
Shreya Sinha, Advs. for R-1.
Mr. Rajiv Kapur, Adv. for R-3&4.

CORAM :

HON'BLE MS. JUSTICE GITA MITTAL

HON'BLE MR. JUSTICE I.S.MEHTA

ORDER
26.04.2016

1. We are informed by Mr. Sanjay Jain, learned Additional Solicitor General that the first meeting of the committee, as noted by us in the order dated 28th March, 2016, was held on the 29th of March 2016 under the Chairmanship of the Special Secretary, DFS. The second meeting scheduled on 22nd April, 2016 could not convene on account of some urgent exigencies. He submits that the next meeting will be positively convened shortly.
2. A prayer is made that the matter may be posted towards the end of July to enable the respondents to place a firm view in the matter.
3. Learned counsel for the petitioners vehemently opposes the grant of adjournment contending that sufficient time has been given to the respondents to examine the grievance of the petitioners.
It is submitted that the petitioners are all retired employees of the State Bank of India hitting the old age and that irreparable loss and damage is enuring to them by the delay on the part of the respondents.
4. Given the prayer made on behalf of the respondent no.1, we give one last opportunity to the respondents to inform us about the outcome of their deliberations.
5. It is submitted that the letter dated 30th October, 2002 addressed to the Secretary (Banking & Insurance), Ministry of Finance, Department of Economic Affairs, Government of India, New Delhi by State Bank of India, placed on record as Annexure-P23 (page 487), sets out all the disputes and issues which the committee should consider. Let this letter be placed before the committee by the respondents.

List on 28th July, 2016.

Dasti to learned counsel for respondent no.1.

GITA MITTAL, J
I.S.MEHTA, J

APRIL 26, 2016

We reproduce a letter received from Shri.Jayant V. Hathi, retired AGM from Ahmedabad Circle, expressing his gratitude towards all our members who have contacted him for getting a book written by him, for information of members.

*****

"I sincerely convey my thanks & gratitude to you for having given such a nice review to my book 'Guidelines for Pensioners of SBI' in issue of 'Samvad' for December 2015. I have received overwhelming response from the members of Mumbai Circle Pen Assn from all over Maharashtra and I had to print 300 copies for their requirement.

I take this opportunity, through your ever-popular magazine 'Samvad', to convey my sincere thanks and gratitude to all those members, for having placed their faith in me & my publication & conveying words of appreciation. I will ever remain grateful to them for their NOBLE GESTURE.

The popularity of 'Samvad' is so great that, even members from outside Maharashtra i.e. Tamilnadu, Andhra Pradesh, West Bengal, Karnataka have also called for this publication and appreciated it. Hats off to you all and this ever-popular magazine 'Samvad'. With regards.

Yours sincerely,

J.V.Hathi,

C/1, 2203 'Freesia',

Nilkanth Greens,

Manpada,

Thane (W) - 400610

(M) 9930812902

अभिनंदनीय

आपले पुणे येथील सभासद श्री.गजानन अराणके यांनी 'मला उध्वस्त व्हायचंय' या मल्लिका अमरशेख यांच्या अत्मचरित्रावर आधारित एक लेख पुणे नगर वाचन मंदिराच्या महिला दिनाच्या निमित्ताने आयोजित केलेल्या स्पर्धेसाठी पाठविला होता. त्याला तृतीय क्रमांकाचे रोख एक हजार रुपयांचे पारितोषिक मिळाले. श्री.अराणके यांचे असोसिएशनतर्फे हार्दिक अभिनंदन!

सेक्रेटरी

Restoration of commutated Pension for VRS retirees

The restoration of commuted pension is normally done after 15 years from the date of sanction & credit of commutation amount. Now-a-days we are often receiving queries about non-restoration of commuted pension. We therefore clarify the matter as under.

Since the number of pensioners under 'VRS' scheme was too large, the Bank had sanctioned 'commutation' to these retirees in 'stages' and the date of sanction, as also the date of 'credit' of 'commutation' amount was different for these retirees. VRS retirees are, therefore, requested to check from their respective pension A/c on which date their commutation amount was credited by the Bank. Accordingly, the date of 'restoration' of commutation should be calculated for individual cases.

All VRS retirees should keep in mind the above fact and **check individual date of credit of commutation amount to the respective pension account.** And, if it is found that commuted pension is not restored after 15 years from that 'date of credit', then take up the matter directly with the PPG Dept at Mumbai LHO for restoration.

- Secretary

प्रतिसाद

मार्च महिन्यातील माझ्या वाढदिवसाला मला मिळालेले शुभेच्छापत्र मिळाले. खूप आनंद झाला. सातत्याने शुभेच्छापत्र वेळेवर मिळते.

आता मिळालेल्या शुभेच्छा पत्रातील 'अतिमहत्त्वाचे' म्हणून दिलेल्या सूचना सर्व सभासदांना अत्यंत उपयुक्त आहेत. सर्वांनी त्याचे पालन लगेच करावे.

सौ.उर्मिला गोरे

मो. ९९२२९११९३९

वरीलप्रमाणे प्रतिक्रिया अनेक सभासदांनी फोनवरून/ पत्ररूपाने पाठविलेल्या आहेत.

Mumbai Zonal Sub-Centre

We publish a list of Office-bearers & Managing Committee Members of Mumbai Zonal Sub-Centre for **biennial period 2016-17 & 2017-18** along with their area of operation and contact numbers for information of the members.

1)	Shri S.M Dharadhar, President	9819846465
2)	Shri R.S. Rajiwadekar, Principal Secretary	9920466577
3)	Shri S.W. Agarkar, Treasurer,	9920597231

Committee Members

4)	Shri P.A. Lopes	Mira Road to Dahanu Road	9970092520
5)	Shri Shamsunder Gore	Dahisar to Malad	9920867208
6)	Shri M.V. Nadkarni	Goregaon to Bandra	9819084380
7)	Shri A.D. Butala	Bhandup to Chembur	9833148904
8)	Smt. Nirmala Athalye	Mahim to Walkeshwar and Matunga to CST	9892447840
9)	Shri J.B. Pusalkar	Mulund to Sion	022-21636512
10)	Shri.S.W.Agarkar	Dombivali	9920597231
11)	Shri R.V. Chhabria	Navi Mumbai & Raigad Dist	9819033231
12)	Shri V.R. Joshi	Thane Office Adm, Thane, Kalwa, Mumbra & Wagle Ind Estate	9324324157
13)	Shri AvinashMujumdar	Diva to Karjat&Bhiwandi	9323406261
14)	Smt. Nisha Khadse	Ghodbunder Rd.& Naupada	9870123514
15)	Shri B.C. Thakur	Nashik Dist.	9689918081

Attention All Members

All the members know that our Association has already established our own '**Holiday Home**' at Panaji (Goa) and many members have used so far this facility at concessional rates for occupancy. Since the cost of maintenance of Holiday Home has increased, our Circle Managing Committee in its meeting held on 12th May 2016 has decided to increase the occupancy charges from Rs. 200/- per bed per day to **Rs.300/- per bed - per Day** with immediate effect.

In Holiday Home there are three double rooms and a hall and each room contains two beds. We have provided all possible facilities in the Holiday Home. Members have to book room/s in advance by paying full rent for the occupancy as per individual requirements. For this, they may contact following office-bearers of our Panaji Zonal Sub-Centre.

Shri. M. Y. Desai, President	-	08806660027
Shri. I. H. Dias, Secretary	-	08698214924
Shri. K. V. Gopinathan, Treasurer	-	09822983960
Shri. P. M. Mashelkar, Joint Secretary	-	09764315873

Once the booking is confirmed over phone, then the advance occupancy charges as mentioned above will have to be credited to the following Savings Bank A/c in the name of

"S.B.I.Pensioners' Association, Panaji ZSC" with
SBI, **Panaji Main Br.** S.B.A/c number :- **11031490633**; IFSC Code - **SBIN000509**

Members are requested to take advantage of this facility when they plan their holiday programme to visit Goa with their family. For identification purpose they may carry Pensioner's Identity Card provided by the Bank or any issue of 'Samvad with address label of their name.

- **Secretary**

Obituary

We very much regret to record the sad demise of our following members who expired and whose names were reported to us after the last Annual General Meeting held on 23-08-2015 at Nagpur. We hereby convey our sincere & heartfelt condolences to the bereaved families.

“May the departed Souls Rest in Peace”

*****

MEM No.	NAME	CITY	Birth Date	Expired on
APM/2022	MRS.SUNANDA VISHNU NANDURKAR	PUNE	08/06/1951	25/01/2014
APM/1631	MRS.ARUNA SHRIKANT JOSHI	SATARA DIST.	16/02/1953	09/06/2015
FPLM/0142	SMT YAMUNA SAKHARAM RATNAPARKHI	PUNE	---	01/06/2013
ALM/0095	MRS.SUNITA CHINTAMAN JOGLEKAR	PUNE	09/02/1937	22/06/2015
FPBM/0527	SMT.NALINI P. KANIKAR	AMRAVATI	23/11/1942	26/04/2015
PM/5481	MR.MAHADEO BALIRAMJI RAJGURE	AMRAVATI	01/07/1943	30/05/2015
APM/4642	SMT.SHAMALA SURESH PRABHUNE	AMRAVATI	30/09/1951	03/06/2015
LM/1194	MRS.PILOO S BHARDA	PUNE	24/10/1927	05/06/2015
ABM/0293	MRS.BAPSY CAWAS RANDEKAR	MUMBAI	20/12/1934	18/11/2013
PM/9706	MR.KRANTIKUMAR A.RAUT	MUMBAI	16/06/1946	31/12/2014
PM/3340	MRS.ANANDINI SURENDRA WAGLE	MUMBAI	18/11/1943	25/09/2013
ALM/0084	SMT.SHASHIKALA GANGADHAR RAYARIKAR	PUNE	29/05/1932	07/06/2015
PM/3027	MR.ARUN VISHNU PATASKAR	SOLAPUR DIST.	17/08/1941	03/07/2015
PM/6536	MR.GAJANAN MADHAVRAO DESHPANDE	PUNE	01/06/1942	06/05/2015
PM/1151	MR. V. C. BAM	PUNE	24/04/1935	11/07/2015
ABM/1616	MRS.MEENAKSHI D. MORE	RATNAGIRI DIST.	31/08/1947	07/02/2015
ABM/5208	MRS.SUVARNALATA W.KOLHATKAR	AKOLA	02/04/1947	25/06/2015
PM/10132	MR. ASHOK .M KAMBLE	AKOLA	01/04/1950	20/05/2015
FPLM/0043	SMT LEELA GAJANAN KHOT	NASHIK	---	02/07/2015
APM/0050	SMT.INDIRA BHASKAR GADRE	PUNE	06/04/1928	11/08/2015
APM/2109	SMT.APARNA ARVIND KALE	PUNE	31/12/1945	31/07/2015
PM/8974	MR.GAJANAN R.KHARE	PUNE	25/08/1925	31/12/2011
APM/1910	MRS.SUSHILA V. DESHMUKH	AKOLA	26/07/1943	06/03/2015
FPBM/0319	SMT. INDUMATI GANGADHAR TALAJIA	NASHIK	07/10/1939	16/08/2015
APM/5878	MRS.JYOTI BHUSHAN KASHYAPE	NASHIK	31/07/1957	21/07/2015
PM/7982	MR.VISHNU RAMAJI CHANDIVADE	PUNE	09/09/1944	12/10/2012
PM/8337	MR.SUBHASH DIGAMBAR KULKARNI	AHMEDNAGAR	01/06/1951	09/06/2014
APM/2516	MRS. ANITA ANANT JOSHI	NAGPUR	31/05/1952	04/08/2015
APM/0066	MRS.MANGALA VINAYAK ATHALYE	MUMBAI	06/12/1933	19/09/2015
PM/0686	MR.VINAYAK D. ATHALYE	MUMBAI	28/02/1928	15/09/2015
PM/2032	MR SUDHAKAR K JAMBHEKAR	THANE DIST.	07/10/1939	21/05/2015
PM/2011	MR P G DESHPANDE	PUNE DIST.	21/03/1943	21/01/2014
PM/5228	SHRI BHALCHANDRA PANDURANG KHARE	THANE (W)	08/12/1945	02/10/2015
LM/0501	MR.YASHAVANT L. PANDIT	PUNE	06/10/1921	06/07/2015
APM/9334	MRS. SWATI S. KULKARNI	NASHIK	29/03/1958	02/10/2015
PM/2743	MR.NARAYAN GOVIND HUPRE	KOLHAPUR	18/09/1940	08/10/2015
APM/3337	MRS.PRABHAVATI PURUSHOTTAM SHUKLA	THANE DIST	20/10/1942	28/11/2014
APM/2607	MRS MANGALA MOHAN JAVALGEKAR	SOLAPUR	08/10/1947	18/09/2015
PM/10846	MR. VINAYAK S. PATANKAR	MUMBAI	04/05/1959	12/10/2015
APM/9484	MRS.SHAILAJA R. SHINDE	MUMBAI NAVI	17/08/1953	07/02/2015
PM/1569	MR SUBODH A DHURANDHAR	THANE DIST.	28/12/1933	09/11/2015
BM/6658	MR.MAHIPATRAO DATTARAO PUNDE	YAVATMAL DIST.	06/03/1942	13/08/2015
PM/2344	MR M S DONGARE	YAVATMAL	12/04/1945	16/09/2015
PM/7621	MR.VISHWAS BHALCHANDRA PHADNIS	NAGPUR	09/02/1946	03/09/2015
PM/2553	MR SUDHAKAR VINAYAK KARMARKAR	NAGPUR	03/02/1938	01/09/2015
APM/4183	MRS.SHEELA MADHUKAR JOGI	NAGPUR	---	01/09/2015

LM/1226	MR. LALITMOHAN M. NAYAK	NAGPUR	26/09/1930	20/09/2015
PM/5527	MR.KISHAN BHACHARMAL DAYARAWANI	NAGPUR	13/04/1945	25/04/2015
APM/8357	MRS. JAISHREE M.DONGRE	NAGPUR	23/06/1952	05/05/2015
ABM/1385	MRS.PADMA MADHAV KHARE	NAGPUR	22/05/1941	17/05/2015
BM/2043	MR V L KHANTE	NAGPUR	01/01/1935	27/05/2015
PM/7423	MR.HARIDAS RUPCHAND SELAM	NAGPUR	30/06/1958	17/06/2015
PM/2500	MR NARAYAN PARTHASARATHY	NAGPUR	17/10/1937	29/06/2015
PM/1455	MR S A A MONIZ BARBOSA	GOA	07/02/1933	11/05/2015
PM/7667	MR.RAGHUNATH RANGNATH KHANOLKAR	GOA	06/05/1941	17/07/2015
PM/9176	MR.ANIL GAJANANA GHATKAR	GOA	30/07/1947	25/08/2015
PM/8829	MRS.SUSHAMA S.JOSHI	DOMBIVALI	04/01/1954	10/08/2015
PM/0593	MR.JAGANNATH D. KULKARNI	DOMBIVALI	26/02/1925	20/08/2015
PM/1230	MR.PRABHAKAR DAMODAR KULKARNI	DOMBIVALI (E)	08/09/1930	24/06/2015
PM/0750	MR.VASANT R. KUDDYADY	MUMBAI	15/01/1927	18/08/2015
APM/4375	MR.ARUN I. KARNIK	MUMBAI	12/09/1942	06/11/2006
PM/5119	MRS.MUGDHA SHARAD PATWARDHAN	MUMBAI	25/10/1949	15/05/2015
APM/3379	MR.ANIL PANDHARINATH GUPTÉ	THANE	06/09/1939	18/06/2015
PM/1550	MR C S MIRCHANDANI	MUMBAI	25/05/1935	15/07/2015
LM/423	MR.S.D.PRABHU	MUMBAI	07/05/1923	31/08/2015
PM/0883	MR. VASANT K. KHADILKAR	THANE	26/05/1929	24/05/2015
PM/4478	MR.VIJAY VISHNU NIMONKAR	MUMBAI	20/03/1943	02/09/2015
PM/3435	MR.SESHADRI CHIDAMBARAM	MUMBAI	08/11/1940	26/08/2015
LM/0302	MR.M. B. KOTWANI	MUMBAI	05/06/1921	20/09/2015
PM/2399	MR MOHAN H BHANDARI	MUMBAI	31/07/1947	24/09/2015
PM/7535	MR.KALI MOHAN BHATTACHARYA	MUMBAI	04/12/1938	26/09/2015
APM/1824	SMT.CHARUSHEELA G. JOSHI	MUMBAI	12/12/1943	04/10/2015
PM/2002	MR M T INAMDAR	MUMBAI	06/11/1939	09/10/2015
PM/7392	MR.SHASHIKANT MANGESH SAIL	PALGHAR DIST.	22/06/1945	24/09/2015
FPBM/0800	SMT.SUNDARI SANKARAN	MUMBAI	01/07/1934	14/12/2014
PM/3119	MRS.JYOTI PRAKASH SAWANT	MUMBAI	22/03/1948	30/09/2014
PM/4513	MR.ULHAS PADMAKAR EDWANKAR	MUMBAI	09/04/1949	02/04/2015
LM/0146	MR.VISHNU A. NAVARE	PUNE	01/07/1920	16/11/2015
PM/1463	MR MAYURESH N DIKE	PUNE	24/08/1933	30/11/2015
PM/2252	MR SAGUN V NAIK	MUMBAI	01/09/1936	29/11/2015
ABM/0690	SMT.SHEELA WAMAN DEGWEKAR	NAGPUR	---	08/11/2014
PM/6722	MR.RAMPRASAD DURJAN KOHAR	BULDANA DIST.	12/10/1950	16/11/2015
APM/3609	MRS.PUSHPA MOHANSING MUNOT	BULDANA DIST.	04/08/1950	10/08/2015
APM/3318	SHRI ASHOK S MANGAWKAR	MUMBAI	01/02/1949	02/08/2014
APM/2277	MRS.JAYASHREE JAYANT YARDI	PUNE	22/12/1949	06/07/2015
APM/0387	MRS.SULBHA DIWAKARRAO GOGATE	CHANDRAPUR DIST	26/12/1940	07/04/2015
LM/1633	MR HARIHAR T NAMJOSHI	AMRAVATI	10/04/1933	31/12/2015
PM/9965	MR.GANESH G.KENE	AMRAVATI	23/02/1951	24/12/2015
PM/2978	MR.PRABHAKAR NAGAPPA MALGE	SANGLI	04/11/1945	11/01/2016
PM/6291	MR.TRIBHOVAN D.KUKADIYA	MUMBAI	23/07/1944	28/07/2012
PM/5251	SHRI FRANCIES TAURO	MUMBAI	05/01/1944	31/05/2015
PM/3841	MRS.ROHINI SHRIKANT KOTASTHANE	PUNE	27/06/1946	18/01/2016
APM/3277	MR.RAMESH CHAND JAIN	MUMBAI	20/06/1940	07/01/2016
APM/2016	MRS.ALPANA SURESH PARANJAPE	NASHIK	01/08/1951	16/12/2015
PM/2737	MR.PUNAMCHAND BHAIRULAL KOTHARI	PUNE	04/09/1938	02/02/2016
LM/423	MR.S.D.PRABHU	MUMBAI	07/05/1923	03/08/2012
PM/2354	MR R S PATNE	MUMBAI	02/04/1937	25/10/2015
PM/9222	MR.VAMAN BABURAO MANJREKAR	PALGHAR	11/12/1947	13/11/2015
FPPM/0814	SMT.PARVATIBAI SHANKAR JOSHI	DOMBIVALI (E)	20/03/1920	25/12/2015
PM/3327	MR.DATTARAM SAKHARAM BHOVAD	MUMBAI	15/07/1940	31/12/2015

APM/3510	SHRI RUSI N SHROFF	MUMBAI	30/04/1940	31/12/2015
PM/3391	MR. JAYRAM PUNJAJI NAWALE	NASHIK DIST.	05/08/1940	31/12/2015
PM/3465	MR. SAM DHANJISHAW KALWACHWALLA	MUMBAI	06/12/1940	01/02/2015
LM/1476	MR VINAY R PUNEKAR	PUNE	01/08/1933	08/02/2016
ABM/1796	MRS. PRABHA M. KANHE	NAGPUR	27/12/1946	15/01/2016
PM/2587	MR GOPAL VITHAL MULAY	AHMEDNAGAR	01/03/1938	19/02/2016
PM/2471	MR RAMESH PANDURANG SHETYE	THANE	16/11/1936	03/09/2003
PM/1346	MR. L. M. ALMEIDA	THANE	02/06/1932	10/12/2015
PM/1136	MR. PADMAKAR S. LAWATE	NASHIK	20/10/1935	02/06/2015
PM/2851	MR. MADHUSUDAN SADASHIV DEODHAR	NASHIK	13/03/1939	25/08/2015
PM/3581	MR. DIGAMBAR VISHNUPANT KSHIRSAGAR	NASHIK	01/03/1942	01/01/2016
APM/3049	SHRI ANAND AVINASH WALAWALKAR	MUMBAI	21/01/1946	03/05/2015
LM/1153	MR. CHINTAMAN NARHAR JOGLEKAR	PUNE	31/03/1932	20/03/2016
PM/0397	MR. MANOHAR B. DESHMUKH	NASHIK	10/05/1923	27/03/2016
LM/2588	MR PRADEEP MORESHWAR PATANKAR	PUNE	21/06/1945	08/04/2016
APM/5203	SMT. KANTA SUDHAKAR KALE	AMRAVATI	28/10/1953	30/03/2016
PM/1282	MR. D. P. MADON	MUMBAI	02/05/1932	31/03/2016
PM/11243	MR. K. P. ANANTH KRISHNA	PUNE	09/12/1952	22/04/2016
ABM/0773	MRS. VEENA DINKAR TAMBE	NAGPUR	09/08/1940	05/02/2016
FPLM/0209	SMT SUSHILABAI PURANRAO BORKAR	BULDANA DIST.	05/08/1936	14/02/2016
PM/4045	MR. SUDHAKAR RAMRAO ANSINGKAR	AMRAVATI	08/12/1944	25/02/2016
PM/2400	MRS ROHINI SHARAD PATHAK	MUMBAI	08/11/1940	10/04/2016
PM/9897	MR. SUNIL C. GUDGE	PUNE	31/10/1957	03/05/2016
PM/2811	MR. S. V. MORE	MUMBAI	27/11/1938	30/01/2016

मी कसा आहे?

मी कसा आहे, एक साधा प्रश्न
 पुष्कळ विचार करूनही उत्तर काही मिळत नाही
 वजन, उंची, रूप, रंग यावरून कळेल फार तर
 कसे आहे माझे शरीर
 तरी प्रश्न उरतोच, मी कसा आहे?
 कसं आहे माझं अंतःकरण, कसा आहे माझा स्वभाव
 कसं आहे माझं मन, कशी आहे माझी वागणूक
 अंतःकरणाचा ठाव भल्याभल्यांना लागत नाही
 प्रत्येकाला माझा स्वभाव वेगळाच वाटतो
 अस्थिर मनाचा थांग लागत नाही
 का मी माणूस पाहून वागणूक बदलतो?
 थोड्याफार परिचयानेही
 प्रत्येकजण दुसऱ्याला ओळखून असतो
 रोज दहावेळा आरशात पाहूनही
 स्वतःविषयी का अनभिज्ञ असतो?
 व्यर्थ उहापोह करूनसुद्धा
 प्रश्न राहतो मी कसा आहे?
 मिळालंच उत्तर कुणाला तर कळवा
 आपला पत्ता आपल्याला ठाऊक आहे

९५/९५ अरुण तुळजापुरकर, पुणे
 मो. ९८९०२२६९५४

TIME - TARGETED Weight and Fat Loss

with Personal Guidance

कोणत्याही मशीनशिवाय, डाएटिंगशिवाय,
 औषधाशिवाय दर महिना ३ ते ५ किलो वजन
 नैसर्गिक व शास्त्रशुद्ध पद्धतीने कमी करा/वाढवा
 असणाऱ्या व येणाऱ्या व्याधीतून मुक्त व्हा!

आपली मुले सर्व क्षेत्रांमध्ये पुढे असावीत असे वाटते का?
 अशक्तपणा, चिडचिड, उंचीपेक्षा जास्त वजन,
 शारीरिक वाढ, उंची वाढविण्यासाठी मदत

मोफत सल्ला व मार्गदर्शन

आपल्या आरोग्याची आजची स्थिती जाणून घेण्यासाठी आजच संपर्क करा.

संपर्क : केदार - ८८०५३४४८४४
 धनश्री : ९८२२४४६३७९

Advt.

‘संवाद’ लेख स्पर्धा २०१६ निकाल

दरवर्षीप्रमाणेच आम्ही या वर्षी ‘संवाद’ लेख स्पर्धेचे आयोजन केले होते. स्पर्धेसाठी पुढील विषय होते.

- १) दुरावलेली नाती ... कारणे आणि उपाय
अथवा
- २) सद्यपरिस्थितीतील स्त्रीचे घरातील स्थान
स्पर्धेत खालील सभासदांनी भाग घेतला.

पुरुष विभाग -

- १) श्री.पृथ्वीराज द्वा.खेडेकर, वसई (प)
- २) श्री.रमेश जि.बेलोकर, नांदेड
- ३) श्री.चंद्रकांत नी.दाते, बोरीवली (प)
- ४) श्री.प्रकाश ह.महाजन, नागपूर
- ५) श्री.श्रीवल्लभ म.कुलकर्णी, नाशिक
- ६) श्री.श्रीपाद दा.टेंबे, पुणे
- ७) श्री.विजय वि.वैद्य, पुणे
- ८) श्री.बाबुलाल बे.खोब्रागडे, नागपूर
- ९) श्री.अशोक पा.बागूल, धुळे
- १०) श्री.विश्वनाथ राजपाठक, पुणे
- ११) श्री.बाळकृष्ण शि.रणदिवे, बदलापूर (पू.)
- १२) श्री.प्रकाश ल.भवाळकर, नाशिक
- १३) श्री.साहेबराव देसाई, धुळे
- १४) श्री.शरद तिळवणकर, नाशिक
- १५) श्री.अशोक द.बुटाला, पवई
- १६) श्री.अशोक वि.जोशी, नागपूर
- १७) श्री.शरद भ.मेंदगीकर अक्कलकोट
- १८) श्री.उत्तम र.वाडेकर, भंडारा

स्त्री विभाग -

- १) श्रीमती चारुलता सावे, दहिसर(प.), मुंबई
- २) सौ.मंगला चिवटे, पुणे
- ३) श्रीमती स्वाती केळकर, अंधेरी (प.)मुंबई
- ४) सौ.तेजस्विनी कानिटकर, कोल्हापूर
- ५) सौ.वर्षा जोशी, डोंबिवली (पू.)मुंबई
- ६) सौ.सुचित्रा फडके, ताडदेव मुंबई
- ७) सौ.अपर्णा ढवळे, पुणे
- ८) श्रीमती चारुशीला कुलकर्णी, अमळनेर
- ९) सौ.इना तळपदे, पुणे

- १०) सौ.सुशीला कात्नेश्वरकर, नांदेड
  - ११) सौ.वीणा मुळे, अमरावती
  - १२) श्रीमती जयश्री गोखले, ठाणे
  - १३) सौ.विजया ओगले, पुणे
  - १४) सौ.स्नेहा निमदेव, पुणे
  - १५) श्रीमती सीमा चित्रे, नागपूर
  - १६) श्रीमती शालिनी काशीकर, मुलुंड मुंबई
  - १७) सौ.अपर्णा मुळ्ये, पुणे
  - १८) सौ.छाया विजयकर, ठाणे (प.)
  - १९) सौ.चारुलता जगताप, नाशिक
  - २०) सौ.विनया भारद्वाज, नाशिक
  - २१) श्रीमती सविता बोरकर, जळगाव
  - २२) सौ.राजश्री जोशी, खारघर, नवी मुंबई
  - २३) श्रीमती सुषमा तिळवे, फोंडा, गोवा
  - २४) श्रीमती सुरेखा लागू, पुणे
  - २५) श्रीमती श्वेता देवरुखकर, गिरगाव, मुंबई
  - २६) श्रीमती नलिनी भागवत, नागपूर
  - २७) सौ.नीलिमा खरंगटे, कुडचडे, गोवा
  - २८) श्रीमती गिरिजा पागनीस, माहीम, मुंबई.
- संपादक मंडळाने एकमताने निवडलेले पारितोषिकप्राप्त मानकरी खालीलप्रमाणे -

पुरुष विभाग -

- प्रथम पारितोषिक ₹.५००/-
- १) श्री.विश्वनाथ राजपाठक, चिंचवड पुणे
- द्वितीय पारितोषिक ₹.३००/-
- २) श्री.रमेश जि.बेलोकर, नांदेड
- तृतीय पारितोषिक ₹.२००/-
- ३) श्री.श्रीपाद दा.टेंबे, पुणे

स्त्री विभाग -

- प्रथम पारितोषिक ₹.५००/-
- १) श्रीमती चारुलता वा. सावे, दहिसर(प.), मुंबई
- द्वितीय पारितोषिक ₹.३००/-
- २) श्रीमती सुषमा तिळवे, फोंडा, गोवा
- तृतीय पारितोषिक ₹.२००/-
- ३) सौ.वीणा वि.मुळे, अमरावती
- सर्व पारितोषिक-विजेत्यांचे विशेष हार्दिक

अभिनंदन. विजेत्यांना पारितोषिक यावर्षी संपन्न होणाऱ्या वार्षिक सर्वसाधारणसभेत अध्यक्षीय हस्ते देण्यात येईल. त्यांना यासंबंधी स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

मनोगत - यंदाच्या लेखस्पर्धेत एकूण ४६ लेख दाखल झाले. पुरुष विभागातून १८ तर स्त्री विभागातून २८ लेख दाखल झाले. गेल्या वर्षी लेख संख्या फक्त २५ होती. यावर्षीचा विचार करता लेख-स्पर्धेला सभासदांनी चांगला प्रतिसाद दिला ही गोष्ट खरोखर संपादक मंडळाला निश्चित समाधान देणारी आहे. स्पर्धेसाठी निवडलेल्या विषयांचा विचार करता दोन्ही विषय 'स्त्री' प्रधान असल्यामुळे स्त्री सभासदांकडून उत्तम प्रतिसाद मिळाला. पुरुष सभासदांकडूनही गेल्यावर्षी पेक्षा यंदा चांगला प्रतिसाद मिळाला. या दोन विषयांमध्ये असलेले एक असाधारण असे नाते लक्षात येते. आपल्या जीवनामध्ये नातीगोती, मित्र-परिवार, स्नेहसंबंध यांना अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. रक्ताच्या नात्याबरोबरच प्रेमाची, जिव्हाळ्याची, कौटुंबिक व भावनिक नातीगोतीही आपले आयुष्य समृद्ध करतात. कोणत्याही नात्यामध्ये विश्वास असणे फार गरजेचे आहे. फोन, व्हॉट्सअपमुळे मायेचा ओलावा संपला. घराघरातून संवाद आटत चालले. नात्यामधील दरी वाढत चालल्याने माणसे मनाने दुरावली, एकोपा संपला. जगणं संपन्न करण्यासाठी नात्याचा ओलावा आवश्यक व तो एकमेकांच्या संवादातून तयार होतो. या विषयावर लिहितांना बऱ्याच लेखक सभासदांनी-निरनिराळी अनेक नाती जास्त विषद करून लिहिली. परंतु नाती-दुरावण्याची कारण मिमांसा अधिक ठळकपणे मांडण्यात ते कमी पडले.

'स्त्रीचे घरातील स्थान' या विषयावर लिहिताना स्त्रीचे समाजातील स्थान, तिने भूषवलेले आपल्या कष्टाने, कर्तृत्वाने मिळवलेले विविध व्यवसायातील, सरकारी कार्यालयातील उच्च अधिकार पद, तिचे समाजकार्य याविषयी लिहिताना उदाहरणांचा अतिरेक बऱ्याच लेखांत केलेला आढळला. वास्तविक स्त्रीचे घराशी अतुट नाते असते. परंतु सद्यपरिस्थितीचा विचार करता स्त्रीचा घरात फारच कमी वावर असतो. त्यामुळे आजची स्त्री घरापासून दूर होत चालल्याचे चित्र आपण

पाहतो. (काही अपवाद) बऱ्याचशा लेखात घरातील लोकांनी सुनेशी कसे वागावे यासंबंधी सूचनांची यादीच दिली आहे. परंतु सुनेने घरातील लोकांशी कसे वागावे, एकोपा कसा टिकवावा हा मुख्य मुद्दा बहुतेक लेखकांच्या हातून निसटलेला जाणवला हे खेदाने नमूद करावेसे वाटते.

'संवाद' लेख स्पर्धेत भाग घेतलेल्या सर्वच सभासदांचे अभिनंदन. पारितोषिक विजेत्यांचे लेख जागेच्या उपलब्धतेनुसार 'संवाद' मध्ये प्रसिद्ध करण्यात येतील.

संपादक मंडळ 'संवाद'

नसतेस घरी तू जेव्हा

(संदीप खरे यांच्या 'नसतेस घरी तू जेव्हा'
कविता विडंबन)

असतेस घरी तू जेव्हा
सदा कटकट असते
म्हणून बाहेर फिरतो
जीवन सुखाने जगतो
असतेस घरी तू जेव्हा
साड्यांची मागणी असते
कधीही ती संपत नसते
भुणभुण तुझी सुरूच असते
असतेस घरी तू जेव्हा
स्वयंपाकाची आवड नसते
हॉटेलची फर्माइश असते
इच्छापूर्तीसाठी हट्ट धरून बसते
असतेस घरी तू जेव्हा
दुसऱ्याशी तुलना करते
टोचून टोचून बोलते
आज्ञा कामाची करते
असतेस घरी तू जेव्हा
शेजाऱ्यांशी भांडण करते
कोणाशी पटत नसते
डोक्याला तापच देते
आपले पटत नसते
तुझ्या वाचून करमत नसते
ती ईश्वरी सूरगाठ असते
संसार टिकून राहतो

॥१॥

॥२॥

॥३॥

॥४॥

॥५॥

॥६॥

१७/१६

ग.ह.गुर्जर, पुणे

फॅमिली फ्लोटर ग्रुप इन्शुरन्स स्कीम :
दावे दाखल करण्याची पद्धत :-

नवीन मेडिकल इन्शुरन्स स्कीमच्या अंगर्गत 'युनायटेड इंडिया इन्शुरन्स कंपनी'च्या मान्यताप्राप्त इस्पितळातून काहीही पैसे खर्च न करता पेशंटवर वैद्यकीय उपचार होऊ शकतात. जे इस्पितळ मान्यताप्राप्त नाही अशा इस्पितळात जर वैद्यकीय उपचार घेतले तर त्यावर खर्च केलेल्या पैशाची नियमानुसार प्रतिपूर्ती होऊ शकते. ह्या दोन्ही प्रकारात पेन्शनर्स/ मॅम्बर्स व्यक्तींनी ह्या सेवांचा लाभ कसा घ्यायचा ह्या बाबतची कार्यपद्धती आम्ही खाली नमूद करत आहोत. कृपया लक्षात ठेवा की आपण दाखल करत असलेल्या बिलांवर बँकेचे वैद्यकीय अधिकारी अथवा बँकेचे मान्यताप्राप्त डॉक्टर यांच्या सहीची आवश्यकता नाही. प्रत्येक बील अथवा कागदपत्र यावर पेन्शनर/मॅम्बर ह्यांनीच सही करायची आहे.

अ) फॅमिली फ्लोटर ग्रुप मेडिकल इन्शुरन्स स्कीम :

“कॅशलेस फॅमिलीटी” वापरण्याबाबतची प्रक्रिया:

गंभीर अथवा आणीबाणीची परिस्थिती :

- * आपले ई मेडिकल कार्ड अथवा ओळखपत्र यांची मूळ प्रत व एक फोटोकॉपी घेऊन नेटवर्क इस्पितळात जाऊन संबंधितास भेटणे.
- * जरूरी माहिती इस्पितळाकडून टी.पी.ए. कडे मान्यता घेण्यासाठी पाठविण्यात येईल.
- * नंतर पेशंटला इस्पितळात दाखल करून घेण्यात येईल व वैद्यकीय उपचार सुरु करण्यात येतील.
- * उपचार पूर्ण झाल्यावर पेशंटला घरी पाठविण्याचा निर्णय घेण्यात येईल.
- * टी.पी.ए. मंजूर बिलाची रक्कम परस्पर इस्पितळास अदा करतील. नामंजूर बिलाची रक्कम पेशंट/त्याचे नातेवाईक यांना इस्पितळास अदा करावी लागेल.
- * उपचार घेण्याबाबतचा निर्णय पुर्वनियोजित असेल तर, इस्पितळात दाखल होण्याच्या ७२ तास आधी टी.पी.ए. कडून पूर्वमान्यता घेणे जरूरी आहे. त्यामुळे इस्पितळात दाखल होणे, दाव्याची रक्कम मंजूर होणे इत्यादी बाबतच्या प्रक्रिया सुलभ होतील.

ब) वैद्यकीय उपचाराच्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठीची प्रक्रिया :

- * दाव्याबाबतची महत्त्वाची सर्व मूळ कागदपत्रे आपल्या पेन्शन अदा करणाऱ्या शाखेत दाव्याच्या अर्जासोबत दाखल करावीत.
- * पेन्शन अदा करणाऱ्या शाखेकडे सर्व मूळ बिले, औषधपत्रे (प्रिस्क्रिप्शन्स), रोख बिले, पॅथॉलॉजी, एक्स-रे इत्यादी सर्व रिपोर्ट्स (मूळ प्रती) दाखल करणे.
- * पेन्शन अदा करणारी शाखा ही सर्व कागदपत्रे व क्लेम फॉर्म संबंधित झोनल ऑफिसकडे पाठवतील.
- * टी.पी.ए. चे प्रतिनिधी रोजच्या रोज दाव्यासंबंधीची कागदपत्रे झोनल ऑफिसकडून गोळा करतील.
- * टी.पी.ए. सर्व कागदपत्रांची बारकाईने तपासणी करून मॅम्बर्सला दाव्याचा नोंदणी क्रमांक कळवतील.
- * सर्व कागदपत्रे बरोबर असल्यास तो मिळाल्यापासून ५ कामकाजाच्या दिवसांच्या आत टी.पी.ए. दाव्याची रक्कम मान्य करतील व त्याबाबतचे मंजूरीपत्र इन्शुरन्स कंपनीस पाठवतील. हे मंजूरीपत्र मिळाल्यावर इन्शुरन्स कंपनी दाव्याची रक्कम मॅम्बरच्या पेन्शन खात्यात जमा करतील.
- * मॅम्बरला प्रिस्क्रिप्शन, एक्स-रे अथवा इतर रिपोर्टच्या मूळ प्रती परत पाहिजे असल्यास तशी विशिष्ट विनंती टी.पी.ए. ला करावी लागेल. कृपया लक्षात ठेवा कोणत्याही खर्चाशिवाय (कॅशलेस फॅमिलीटी) वैद्यकीय उपचारासाठी नेटवर्क इस्पितळात प्रवेश हवा असल्यास पॅरामाऊंट हेल्थ सर्व्हिसेस प्रा.लि. चे (टी.पी.ए.) अधिकृत परवानगीपत्र लागेल. २४ तास हेल्पलाईन नं.०२२/६६६२०८०८ फॅक्स नं. ०२२/६६४४७८९-८४ टोल फ्री नं. १८००२२६६५५ ईमेल - contact.phs@paramounttpa.com इतर सर्व संबंधित व्यक्तींचे मोबाईल नंबरस व ईमेलचे पत्ते आम्ही संवाद एप्रिल २०१६च्या अंकात पान क्र.२० वर प्रसिद्ध केले आहेत.

‘संवाद’ लेख स्पर्धा २०१६**(पुरुष विभाग)****प्रथम पारितोषिक विजेता लेख****दुरावलेली नाती - कारणे आणि उपाय**

- विश्वनाथ राजपाठक

कस्मे वादे प्यार वफा सब बाते है बातों का क्या?

कोई किसीका मीत नहीं है, नाते है नातों का क्या?

कोणत्याही नात्याचा विषय निघाला की मला हा शेर आठवतो. निराशेच्या गर्तेतला हा नकारामक भाव मला मुळीच आवडत नाही. इतक्या प्रकारची नाती आपल्याला जपावी लागतात की ती जपता जपता आपली अगदी त्रेधातिरपीट उडून जाते. एक नातं जपावं तर दुसरं उसवतं! दुसरं जपावं तर तिसरं तुटायच्या अवस्थेला येतं! कुठलंही नातं तुटू नये असंच आपल्याला वाटत असतं! मात्र काही वेळेला अचानक एखाद्या नात्यात दुरावा येतो. वेळेतच हा दुरावा सांधण्याचा प्रयत्न केला नाही तर ते नातं धोक्यात येण्याचा संभव असतो. प्रत्येक नात्याची एक मागणी असते. अपेक्षा असते. प्रत्येक नात्यानुसार अपेक्षा बदलत जातात आणि त्या बदलत्या अपेक्षेनुसार आपल्या वागण्याबोलण्यातही आपल्याला बदल घडवून आणावा लागतो.

इतर कुठल्याही नात्यांपेक्षा आई-वडील आणि मुले हा पिढीजात चालत आलेला नातेसंबंध आणि त्यातील दुरावा हा सर्वात महत्त्वाचा भाग प्रत्येक कुटुंबात असतो. आई-वडिलांशी मतभेद असू शकतात. अनेकदा त्यांची मते पटत नाहीत. जुनाट वाटतात. चुकीची असू शकतात. काळाच्या ओघात हे जुने-नवे असे संघर्ष राहाणारच. पण संयमितपणे, लडिवाळपणे, मोठ्यांचा मान राखून, त्यांना समजाऊन सांगण्याचे कौशल्य आपल्याकडे असले पाहिजे.

घरात आपणच ज्येष्ठ असू तर मुलांच्या संसारात गुंतून न पडण्याची आध्यात्मिक वृत्ती ठेवा आणि पुढच्या पिढीशी संघर्ष टाळा. त्यांच्या संसारात लुडबुड करू नका. त्यांनी त्यांच्या भविष्याची स्वप्ने रेखाटलेली असतात. शक्य असेल तर त्यात आपल्या विधायक कल्पनांचे रंग भरण्याचा प्रयत्न करा! पण त्यांच्या स्वप्नांशी विसंगत

रंग भरण्याचा आग्रह धरू नका. कारण तरूणांचं जग उगवतीचं असतं आणि आपण मावळतीला आलेलो असतो. जिथे ते आज आहेत तिथे कधीकाळी आपण होतो या सत्याची जाण असू द्या! इतर कुठल्याही नात्यातील दुराव्यापेक्षा हा दोन पिढ्यातला दुरावा जाणीवपूर्वक, प्रयत्नपूर्वक निर्माण होऊ देऊ नये. तशी वेळ आलीच तर ज्येष्ठांनी सन्मानपूर्वक माघार घेऊन हा दुरावा संपवून टाकावा.

पत्नीशी वागताना बोलताना आपल्या वागण्या बोलण्यात गुलाबाच्या पाकळ्यांचा नाजूकपणा असायला हवा! आई-वडिलांशी आपलं ज्येष्ठ कनिष्ठ असं नातं असतं! पण पती-पत्नीचं नातं बरोबरीचं, समान पातळीवरचं असतं! घरात दोन-तीन पिढ्या एकत्र असतात तेव्हा मधल्या पिढीवर मागच्या आणि पुढच्या अशा दोन्ही पिढ्यांचा समन्वय साधण्याचे कठीण काम घरातल्या कर्त्या पुरूषाकडे असते आणि त्यात त्याच्या पत्नीची सहकार्याची भूमिका असेल तर हे कठीण काम सहज सोपे होऊन जाते. पत्नीचा सल्ला-विचार, महत्त्वाचे निर्णय घेताना आवश्यक असायला हवा. तिला गृहीत न धरता तिच्याशी विचारविनीमय करावा. पत्नीच्या सहकार्याच्या भूमिकेबद्दल तिचे वेळोवेळी कौतूक करावे. हे आवश्यक आहे. त्यामुळे घरातल्या कर्त्या स्त्रीचा उत्साह आणि आनंद वृद्धीगत होतो. घरात सासू आणि सून हे एक खमंग नाते असते. पुरूषांनी शक्यतो त्यात पडू नये. पण योग्य बाजू असेल त्याचे समर्थन करावे. घरात कुठलीही समस्या निर्माण झाली असता कर्त्या पती-पत्नीने खंबीरपणे त्या समस्येचा सामना करावा! खचून जाऊ नये! संकटे येतात आणि जातात. पण अनुभव उरतो. तो आपले व्यक्तिमत्व घडवून जातो. आजकाल पतीपत्नी दोघेही नोकरी करत असतात. पण पत्नीला नोकरी आणि घर दोन्ही सांभाळावे लागते. अशावेळी घरातील इतर सर्व सदस्यांनी तिला मदत करून तिच्याबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करायला हवी. तिचा आदर करायला हवा. आपल्या प्राचीन परंपरेनुसार -

यत्र नार्यस्तुपूज्यन्ते! रमन्ते तत्र देवता!!

हे एक चिरंतन सत्य आहे. स्त्री ही प्रत्येक घरातील आदीशक्तीचे रूप आहे हे सर्वांनी समजून घ्यायला हवे.

पत्नीच्या अंतरंगात खोलवर एका कोनाड्यात तिने आपलं 'माहेर' जपून ठेवलेलं असतं. त्याच्या वाट्याला शहाणे नवरे कधीच जात नाहीत. माहेर म्हणजे एक वारूळ असतं, त्यात हात घालणं धोक्याचं असतं. माहेर म्हणजे आग्यामोहोळच म्हणाना! त्याला धक्का लावाल तर संतापाच्या मधमाशा अंगावर आल्याच म्हणून समजा.

प्रत्येक घर वटवृक्षासारखे असते. घरातले कुटुंब म्हणजे मूळ वृक्ष आणि नातेवाईक म्हणजे या वृक्षाच्या फांद्या. हा वृक्ष बहरलेला असावा. घरातील नातेसंबंध प्रेमाचे आपुलकीचे असायला हवेत. ज्येष्ठांशी वागताना देवघरातील समईच्या शांत, विनम्र भावाची अभिव्यक्ती हवी! लहान सदस्यांबाबत आपल्या मनात प्रेमाचा-मायेचा ओलावा हवा. घरातल्या सर्वांनाच एकमेकांबद्दल प्रेम असते. ते जाणीवपूर्वक आपल्या वागण्या बोलण्यातून व्यक्त व्हायला हवे. आपल्या इतर नातेसंबंधात वावरताना तर खूपच काळजी घ्यावी लागते. कुणाचा अहंकार दुखावला जाऊ नये आणि आपल्या अहंकाराने फणा काढू नये म्हणून आपण नेहेमीच दक्ष राहायला हवे. नात्यातल्या प्रत्येकाच्या समस्यांची आपल्याला माहिती असायला हवी. महिन्यातून निदान एकदा तरी प्रत्येकाशी फोनवरून संपर्क राहायला हवा! एखाद्या मंगलप्रसंगी जेव्हा नात्यातील मंडळी एकत्र जमतात तेव्हा प्रत्येकाच्या घरातीलमंडळींची चौकशी आठवणीने करा! विद्यार्थ्यांशी त्यांच्या शिक्षणाविषयी, तरूणांशी त्यांच्या स्वप्नांविषयी, ज्येष्ठांच्या आरोग्याविषयी आठवणीने विचारपूस करावी.

आपल्या मित्र परिवाराचं एक आगळं विश्व असतं! जीवनातल्या सगळ्या सुखदुःखांचे ते साक्षीदार असतात. शाळेतले मित्र, महाविद्यालयातले मित्र, कार्यालयीन मित्र! व इतर काही सामाजिक कारणांनी बनलेले मित्र! या सर्व मित्रांशी आपण मोकळेपणाने बोलू शकतो. आणि परस्परांच्या सुखदुःखात सहभागी होऊ शकतो. आदर्श मैत्रीचे उत्कृष्ट उदाहरण म्हणजे श्रीकृष्ण-सुदामा मैत्री. मैत्रीमध्ये गरीब श्रीमंत-जात-धर्म काहीच आड येत नाही. मैत्रीमध्ये फक्त प्रेम असावं! स्वार्थ मुळीच नसावा! अनेकदा मैत्रीत विनाकारण गैरसमज निर्माण होतात. ते जास्त काळ टिकून राहणे चांगले नसते. अशावेळी लवकरात लवकर आपण स्वतः पुढाकार घेऊन संबंधीतांशी चर्चा करून तो गैरसमज दूर व्हावा असे

मनापासून वाटत असेल तर कमीपणा घेण्यासारखा दुसरा मोठेपणा नाही.

जी मंडळी कमीजास्त प्रमाणात अध्यात्माशी निगडीत असतात ते चांगलेच ओळखून असतात की कोणत्याही नात्यात दुरावा येण्याचे मुख्य कारण म्हणजे कुणाचातरी अहंकार होय. हा अहंकार आध्यात्मिक वृत्तीचे लोक बाजूला ठेवतात. **अहंकार विमूढात्मा कर्ताहम् इतिमन्यते** - गीता. हा अहंकार बाजूला फेका आणि प्रत्येक नात्यात पाहा कसे स्फटिकासारखं स्वच्छ निर्मळ वातावरण तयार होते. नात्यातील दुराव्यात कुणाच्यातरी अहंकाराचा मोठा वाटा असतो. हा अहंकाराचा फुगा सोडावा तरी लागतो किंवा कुणीतरी फोडावा तरी लागतो. संपला दुरावा !

या विविध नात्यात दुरावा येऊ नये यासाठी काही मार्गदर्शक तत्वे मी सुचवू इच्छितो, पाहा पटतात का? - कोणत्याही नात्यात स्वतःच्या अहंकारावर पूर्ण नियंत्रण ठेवावे. कुणालाही तुच्छ लेखू नये. कुणाच्याही दोषांची चर्चा करू नये. उखाळ्या-पाखाळ्या काढू नयेत. इतरांना मोठेपणा द्यावा. त्यांच्या चांगल्या गोष्टींचे कौतुक करावे. आपण केलेल्या चांगल्या गोष्टींच्या फुशारक्या मारू नयेत. शक्य असेल तिथे निरपेक्षपणे मदत करावी. कोणत्याही नात्यात आपल्या श्रीमंतीचे प्रदर्शन करू नये. इतरांच्या श्रद्धास्थानांची चेष्टा करू नये. वादविवाद टाळावेत. समोरच्याची भूमिका लक्षात येताच विषय बदलावा आणि वाद संपवावा. कुणाच्याही घरगुती वादात हस्तक्षेप करू नये. कोणत्याही नात्यात आर्थिक व्यवहार कटाक्षाने टाळावा.

मित्रांनो, माझ्या अनुभवांच्या आधारे मी हे सर्व लिहिले आहे. प्रत्येकाच्या अनुभवात विविधता असते आणि प्रत्येक जण आपल्या पद्धतीनुसार राग द्वेषाचे वादळ निर्माणच होऊ नये यासाठी प्रयत्नशील असतो. नातेसंबंधाची एक माळ असते. आपण सगळे त्या मण्यांसारखे बिलगून असतो एकयेकांना आणि आपल्याला एकत्र बांधून ठेवते एक सूत्र! परस्पर प्रेमाचे, आपलेपणाचे, विश्वासाचे सूत्र! जोपर्यंत ते सूत्र अखंड, अबाधित, अतूट आहे तोपर्यंत आपल्या नात्यात कधीच दुरावा येणार नाही!

विश्वनाथ राजपाठक, चिंचवड, पुणे
फो. ९२२५६२९८०९

‘संवाद’ लेख स्पर्धा २०१६ (स्त्री विभाग)

प्रथम पारितोषिक विजेता लेख

दुरावलेली नाती - कारणे आणि उपाय

- सौ.चारुलता वासुदेव सावे

जन्माने आलेली सरस्वती नाती आपल्या हातात नसतात, ती जबरदस्तीने चिकटतात. त्यामुळे ती टिकतील याची खात्री नसते. पण मानलेली, जोडलेली नाती जर विचारपूर्वक निवडली असतील, तर बऱ्याचदा टिकतात. दुरावलेली नाती का बिघडली त्या कारणांचा शोध घेतला व त्यावर उपाय शक्य असल्यास पुनः ती जोडली देखील जातात.

मूल जन्माला आले की नात्यांना सुरुवात होते. ते कुणाचे तरी बाळ (म्हणजे मुलगा-मुलगी) असल्याने आपोआपच आई-बाप व त्यांचे मूल हे नाते येते. त्याचबरोबर आजी-आजोबा, नात-नातू, दुसरी भावंडे असल्यास बहीण-भाऊ, काका-पुतणे, मामा-मावशी-आत्या-भाचे वगैरे नाती आपोआपच बनत जातात. शाळा कॉलेजात मित्र-मैत्रिणी, घराजवळील शेजारी, बस-ट्रेनमधील सोबती-सहचर, कार्यालयातील सहकारी असे अनेक नातेसंबंध पुढे पुढे वाढतच जातात. आता नाते-संबंध आले की देवाण-घेवाण, सल्ला-उपदेश, मदत-उपकार, आशा-अपेक्षा-आकांक्षा, कर्तव्य-हक्क अशा अनेक गोष्टी पाठोपाठच येतात. पुढे त्यांची जागा तुलना, हेवा, मत्सर, स्पर्धा, ईर्ष्या, बदला अशा अनेक गोष्टी घेत जातात. अशाच अनेक कारणांमधून ही जमलेली नाती बिघडत जातात, दुरावत जातात.

साधी गोष्ट घ्या ना. जन्माला आलेल्या मुलाला हे जग नवरवे असते. त्याचे संगोपन आई-वडील करतात. हरत-हेने त्याला जपत, संस्कार करीत, शिक्षण देत त्याला स्वतःच्या पायावर उभे राहण्यास, समर्थ बनवण्याचा प्रयत्न करतात. पुढे तर त्यांच्या पश्चात आपले जे काही घर-दार, पैसा, दागदागिने सर्व त्या बाळासाठी ठेवतात. मग एवढे सर्व केल्यावर त्यांच्या मुलांकडूनही अपेक्षा असतात. त्यांच्या वृद्धापकाळी किंवा त्याची परिस्थिती खालावली तर मुलाने त्यांची देखभाल

करावी. आजपर्यंत जे काही आई-वडिलांनी आपणासाठी केले आहे, त्याची जाणीव ठेवून, परतफेड करावी असे त्यांना वाटते. ते जर मुलगा-मुलगी करू शकले नाहीत, तर नाते बिघडते, बिनसते.

पूर्वीच्या काळी बहुधा ५-६ मुले असल्याने, ज्येष्ठ अथवा कमावत्या किंवा जबाबदारी घेणाऱ्या मुला-मुलीकडे इतर भावंडांच्या पालन-पोषणाची शिक्षणाची जबाबदारी दिली जात असे. त्यापैकी त्याने त्याचे कर्तव्य पार पाडल्यानंतर व इतर भावंडे कमावती झाली की आपोआपच त्या भावंडांनी जबाबदारी घेतलेल्या ह्या आपल्या भावंडांचा भार हलका करावा, केलेल्या त्यागाची जाणीव ठेवून, जमेल तशी परतफेड करावी, अशी अलिखित अपेक्षा असते. तिकडे जर इतर भावंडांनी सोयीस्कर दुर्लक्ष केले व कर्तव्य विसरले आणि त्याहून अतिरेक म्हणजे वडिलार्जित मालमत्ता व संपत्ती आपणाला कशी जास्त मिळेल (मग कधी कायद्याचा आधार घेऊन, तर कधी गुंडगिरी, फसवणूक व राजकीय दबाव आणून) असे प्रयत्न केले की पुनः त्या नात्यात वितुष्ट येते. कधी या उलटही प्रकार दिसतात. घरातील जास्त जबाबदाऱ्या घेणाऱ्यास, स्वर्च करणाऱ्यास संपत्तीचा जास्त वाटा असे आपसात समन्वय व समझोतेही असतात. तर कधी असेही दिसते की निव्वळ पुढे होणाऱ्या फायद्यासाठी आई-वडिलांची जबाबदारी घेतल्याचे भासवले जाते. आई वडिलांकडून कामे करवून घेऊन मुले व घर सांभाळायला लावून, दूरदृष्टीने (म्हणजे संपत्ती हडप करण्याच्या हेतूने) जवळ केले जाते. त्याशिवाय आईवडिलांचे इतर मुलांशी संबंध बिघडवले जातात, तोडले जातात. योग्यवेळी म्हणजे आईवडील असहाय झाले की हवे तसे त्यांच्याकडून लिहून घेऊन, त्यांची मालमत्ता आपल्या नावे केली जाते. आईवडिलांना देखील ज्याच्याजवळ आपण राहात आहो त्याचे ऐकणे भाग पडते. त्यामुळे इतर मुलांशीही संबंध दुरावतात. मग अशी नाती अगदी एकमेकांची तोंडे न बघण्याइतपत बिघडतात.

काही प्रसंगात कामानिमित्त मुले बाहेरगावी वा

परदेशी जातात. त्यांच्या व्यग्र जीवनशैलीमुळे त्यांना आई-वडिलांकडे लक्ष देणे, जवळ राहून सहारा देणे शक्य होत नाही. तेव्हा गैरसमजामुळे नाती दुरवावली जातात. तर कधी एका गावात, शहरात राहूनसुद्धा जबाबदाऱ्या टाळण्यासाठी काही लोक नातेवाईकांशी संबंध तोडतात. जेथे स्त्री-पुरुष दोघेही नोकऱ्या करतात, तेथे घरातील कामे, मुले व वडिलधाऱ्यांच्या जबाबदाऱ्या याचा ताण वाढला की भांडणे चालू होतात. वृद्ध जोडप्यांमध्ये एखादा आजारी असेल व दुसऱ्या जोडीदारास त्याची काळजी घेणे जमत नसेल, तेव्हाही वादंग होतात व नाती दुरावतात.

आजकाल लहान वयात मुलांना जोडीदाराची गरज भासते. त्यांच्या प्रश्नांशी, विचारांशी, मोकळेपणाने बोलण्यासाठी, समवयस्क मुलांशी त्यांची मैत्री होते. कधी नकळत या मैत्रीचे रूपांतर प्रेमसंबंधात होते. अशावेळी एक तर एकतर्फी प्रेमामुळे किंवा घरच्या विरोधामुळे मुले आत्महत्या करतात किंवा पळून जातात. परिणामी आईवडिल आपल्या मुलांना दुरावतात. याचे कारण त्यांचे उमलते वय, टी.व्ही., मोबाईल, कॉम्प्युटर, इंटरनेट यासारखी साधने, त्यातील जाहीरातीमधून मिळणारी नको ती माहिती हे आहे. कधी अतिसंरक्षणामुळे मुले जगाला सामोरे जायला घाबरतात, तर कधी अधिक धाकामुळे आईवडिलांपासून दूर राहू पाहतात. मग कधीतरी याचा स्फोट होऊन, एकदम वेगळे टोक गाठतात व दुरावतात.

संबंध दुरावण्याचे आणखी एक कारण म्हणजे संशयीवृत्ती, जी नाते बिघडविण्यास प्रवृत्त करते. जर एखादा पुरुष अथवा स्त्री यांचे विचार एकमेकांशी जुळते असतील तर त्यांची मैत्री होते. पण त्याबाबत जर कोणा स्त्रीने अथवा पुरुषाने आपल्या जोडीदाराविरुद्ध संशय घेतला, गैरसमज केला तर त्या नवरा बायकोचे भांडण विकोपाला जाऊन घटस्फोटही होतात. एखाद्याचे वाईट व्यसन, बेकारी, आजारपण, चुकीच्या निर्णयाने झालेले नुकसान, सहन न झाल्याने दुसरा जोडीदार स्वतंत्र होऊ पाहतो व आपली वेगळी वाट निवडतो.

घराघरात कोणी कॉम्प्युटर, कुणी टी.व्ही समोर,

कोणी मोबाईलवर, व्हॉट्सअप फेसबुक, गेम्स मध्ये मग्न दिसतात. त्यामुळे चर्चा तर सोडाच, पण साधे बोलणे होणेही आपसात मुश्किल झाले आहे. संवाद हरपला आहे. त्यामुळे मग अबोला, भांडण, संताप हेही दुराव्यास कारण बनले आहे.

ही दुरावलेली नाती काही उपायांनी सुधारू शकतात. तशी मानसिकता प्रत्येकाने दाखवावी लागते. आई-वडिलांनी त्यांना वाटले, शक्य झाले म्हणून मुलांसाठी कर्तव्य केलेले अते. मुलाला आपण जन्म दिला हे आपण त्याच्यावर उपकार केले असे न मानता, ते मूल आपल्या पोटी जन्मले व आपल्याला जे त्याला देता आले, ते आपण त्याला देण्याचा प्रयत्न केला. आईवडिलांनी मुलाकडून परतफेडीची अपेक्षा ठेवणे सोडून घ्यायला हवे. मुलाने जाणीव ठेवली तर उत्तमच. नाही ठेवली तरी वाईट वाटून घेऊ नये. त्यासाठी त्याच्या बाबतीत ठराविक कर्तव्य करताना, आपण आपल्या म्हातारपणाची सोय देखील आधीच करून ठेवावी. ज्यांना मुले नसतात, ते नाही का जगत मुलांच्या आधाराशिवाय?

त्याचप्रमाणे मुलांनीसुद्धा आपण देखील म्हातारे होणार आहोत, त्यावेळी आपल्यावरही पुढच्या काळात असा प्रसंग येऊ शकतो आणि आईवडिलांच्या ऋणांची जाणीव ठेवावी. वेळोवेळी त्यांची विचारपूस करीत संपर्कात राहावे. गरज लागेल तेव्हा मदत करावी किंवा त्यांच्या अडीअडचणीत त्यांना मदत होईल अशी व्यवस्था करावी. भाऊबंदकीमध्ये प्रत्येकाने केलेल्या उपकाराची जाणीव ठेवून, अहंपणा-स्वार्थीपणा सोडून मनाचा मोठेपणा दाखवावा. सदसद्विवेकबुद्धी जागृत ठेवून न्यायाने वागावे.

घरातील कामे, जबाबदाऱ्या वाटून घ्याव्यात. एकमेकांच्या अडचणी समजून घेऊन एकमेकांना सहकार्य करावे. शक्य असल्यास स्वयंपाकीण, मोलकरीण, बेवी सिटींग यांची मदत घ्यावी.

सौंदर्याची तुलना करून मत्सर करण्यापेक्षा प्रत्येकाने हे जाणले पाहिजे की आपले सौंदर्य आपण बदलू शकत नाही. निसर्गातील प्रत्येक वस्तू आगळी-

वेगळी सुंदर आहे. सौंदर्य हे सापेक्ष आहे. प्रत्येकाच्या दृष्टीतून ते वेगवेगळे दिसते. अशावेळी मनाचे मोठेपण हेच खरे सौंदर्य मानायला हवे. प्रगती म्हटली तर, ही ज्याची त्याची बुद्धी, क्षमता, वातावरण, प्रयत्न व संधी यावर अवलंबून असते. प्रयत्न आपल्या हातात असतात. स्वतःचीच स्वतःशी तुलना करून पुढे पुढे जाण्याचा प्रयत्न केला तर आपलीही प्रगती होते. इतरांच्या प्रगतीचा मत्सर वाटून कारण नसतांना नाते-संबंध बिघडवण्याची काय जरूरी?

विवाह होण्यापूर्वी सर्व बाबींची खातरजमा करून घ्यावी. रक्त व आरोग्यविषयक तपासण्या करून घ्याव्यात. विवाह झाल्यानंतर दोघांनीही वरचढपणा, 'पझेसिंह वृत्ती' सोडून घ्यावी. एकमेकांना समजून, सांभाळून घ्यावे. तसेच दोन्ही घराच्या वडिलमंडळी, भावंडांनी, नातेवाईकांनी देखील त्यांच्या संसारात लुडबूड करून, तेढ निर्माण होणार नाही याची दक्षता घ्यावी. लहानांनी ज्येष्ठांना योग्य मान द्यावा. समजून घ्यावे, त्यांची जमेल तशी काळजी घ्यावी. म्हणजे वितुष्ट येणार नाही. समस्या एकत्र बसून सामंजस्याने सोडवाव्यात.

दुसऱ्याच्या चुका वारंवार दाखवू नये. तसेच स्वतःच्या वाईट सवयींमुळे, चुकांमुळे दुसऱ्यास त्रास होत असल्यास, त्या कमी करण्याचा प्रयत्न करावा.

आपल्या अवास्तव गरजा कमी कराव्यात. समाधानी वृत्ती ठेवावी. दुराग्रह अट्टाहास सोडून, प्रत्येकाने एकेक पाऊल पुढे येऊन मतभेद विसरले पाहिजेत. दुसरा बदलेल किंवा नाही याचा विचार न करता, आपण स्वतःमध्ये इष्ट ते बदल करण्यास शिकले पाहिजे.

नातेसंबंधातील दुरावा टाळण्यासाठी, आपण आपली भावना किंवा विचार ठामपणे पण नम्र शब्दात करावेत. आपल्या आवाजाचा चढउतार किंवा देहबोली ह्या गोष्टी अतिशय प्रभावशाली असल्यात. तरच आपण आपल्या भावना व विचार समोरच्या व्यक्तीच्या मनावर बिंबवू शकतो व अनर्थ टळतो.

एखाद्यावर एवढेच उपकार किंवा मदत करावी की ज्याची परतफेड झाली नाही तरी चालेल. त्यामुळे पश्चात्तापाची, नातेसंबंध बिघडवण्याची वेळ येत नाही.

परतफेडीची अपेक्षा मनात ठेवून उपकार किंवा मदत करू नये.

एका कटाक्षाने किंवा प्रेमळ नजरेने किंवा प्रेमळ स्पर्शाने, स्मित हास्याने किंवा शुभेच्छा देऊन कायम संपर्कात राहिले तर नक्कीच नाती चांगली राहतील. आपण माफी मागणे किंवा क्षमायाचना करणे यात कमीपणा नसतो. तसेच दुसऱ्यास क्षमा करण्याचा मनाचा मोठेपणा वेळप्रसंगी दाखवावा.

अहंकार, स्वार्थ, दुष्टपणा, हव्यास, क्रोध, तसेच प्रेम, उदारपणा, उपकार, उपदेश, मत्सर, भोळेपणा कशाचाही अतिरेक नसावा. म्हणजे अपेक्षाभंग, पश्चात्ताप व नातेसंबंधात दुरावा येण्याचे कारण नाही. मग उपायांची गरजही भासणार नाही.

जीवाभावांच्या, नात्यांच्या व्यक्तींची साथ सगळ्यांनाच लाभते असे नाही. (उदाहरणार्थ अनाथ, वृद्ध, वंचित वगैरे). नाती दुरावली तरी माणुसकी शिल्लक आहे याची खात्री ठेवावी. अनेक स्वयंसेवी संस्था, संघटना, केंद्र व राज्य सरकारची काही खाती, खासगी संस्था यांच्यातर्फे हेल्पलाईन चालवल्या जातात. दूरध्वनीवरून संपर्क साधल्यास, अशा दुरावलेल्याना त्या निश्चित मदत व मार्गदर्शन करतील.

आपले मन कणखर केले पाहिजे. तारतम्य राखले पाहिजे. मन हे आपल्या आयुष्याचे सॉफ्टवेअर आहे. हे सॉफ्टवेअर आपल्यालाच विकसित करायला हवे. या सॉफ्टवेअरमध्ये जितका सकारात्मक संवाद आपण घालू, तितके आयुष्य सुखी आणि सकारात्मक होईल.

शेवटी हे प्रत्येक व्यक्तीवर, त्याच्या आकलनशक्तीवर, विचारांवर, समंजसपणावर तसेच प्रतिवादी नात्यांच्या सहकार्यावरही तितकेच अवलंबून आहे. शेवटचा उपाय असाही होऊ शकतो-

*'मै जिंदगीका साथ, निभाता चला गया,
हर फिक्रको धुँआंमे उडाता चला गया.'*

सौ.चारुलता वासुदेव सावे
ए-२, सुयोग अपार्टमेंट्स, नवागाव,
दहिसर(प.), मुंबई ४०००६८
मो.९८२०६९५०६४

गीतकर- हसरत जयपुरी

१९५० ते १९६५ हा काळ हिंदी चित्रपट गीत संगीताचा सुवर्णकाळ म्हटला जातो. या काळात अनेक गोड गळ्यांचे गायक, उत्तम संगीतकार, प्रतिभावान शायर व गीतकार होऊन गेले.

हिंदी संगीत गाणी लहानपणापासून सतत कानावर पडल्यामुळे आपोआपच हिंदी भाषेचे ज्ञान वाढू लागले. पण या गीतांमध्ये उर्दू शब्दांचा भरणा असल्याने अनेक उर्दू शब्द ओठांवर रूळू लागले. त्यातील सोपे अंगवळणी पडलेले शब्द, प्यार, मोहब्बत इश्क, इंतजार, इजहार, इकरार, बेकरार, हुस्न, दिवाना, दिलबर, करार, बेकरार, दिलरूबा, शमा, परवाना, जुगनू, मय, मयखाना, खूबसुरत, कॉरवा, मंजिल, दरिया, जाम, साहिल, अरमान, वफा, बेवफा इ.

हे सर्व शब्द हिंदी चित्रपट संगीत प्रेमिना पाठ झालेत. हिंदी चित्रपट गीते लिहिणारे उत्तम व लोकप्रिय उर्दू भाषिक गीतकार म्हणजे मजरूह सुलतानपुरी, साहिर लुथियानवी, शकील बदायूनी, कैफी आझमी, राजा मेहंदी अलीखाँ, हसरत जयपुरी ह्यातील साहिर यांनी शुद्ध हिंदी ही उत्तम गीत रचना केली आहे. (उदा. चित्रलेखा) शकील (मदर इंडिया, बैजुबावरा) हसरत (इनक इनक पायल बाजे) तसेच शैलेंद्रने उर्दू गीते रचली (यहुदी, दिल अपना प्रित पराई) राजेंद्रकृष्ण (अनारकली, अलबेला). पण नविन नविन उर्दू शब्दांना वापरून त्यांना प्रचारात आणणारे व लोकप्रिय करणारे गीतकार म्हणजे हसरत जयपुरी. शंकर जयकिशन यांच्या अगोदर तयार केलेल्या गोड चालींवर अत्यंत प्रणयमय गीते ते लिहीत असत. त्यावेळी बिनाका गीत मालेचे निवेदक अमीन सयानी उर्दू शब्दांचा भावार्थ सोप्या हिंदीतून समजावून सांगत असत.

असे काही शब्द व त्या त्या गीतांचे बोल ओठांवर रूळले व आमच्या उर्दूच्या ज्ञानात अल्प भर पडली. या लेखात अशा शब्दांचा व गीतांचा परामर्ष घेण्याचा प्रयत्न केला आहे. लेखन मर्यादा लक्षात घेऊन. निवडक व लोकप्रिय गीतांचा उल्लेख केला आहे.

फुर्कत - वियोग, विरह

अब तो आ जाओ बलम

फुर्कत के मारे रो दीए (पूनम)

बिमारे-ए-गम - प्रेमाने आजारी असलेला प्रियकर

अपने बिमारे-ए-गम को देखले

हो सके तो तू हमको देखले (आह)

उलफत - प्रेम, प्रीत, साज - वाद्य

उलफत का साज छेडो सग्गा मुहाना है

जलवे भी नाच उठे दिल का तराना है

(औरत)

मुहब्बत की दास्ता - प्रेमाची कथा/कहाणी

मुहब्बत की दास्ता आज मुजे

लो दिल थामलो ऐ जमी आसमाँ (मयुर पंख)

तकदीर की राहे - नशिबाच्या वाटा

तूफाँ मे घिरी है मेरी - तकदीर की राहे

रोती है मेरे हालपे सावन की घटाए (शिकस्त)

लुभा कर चले गए - वेड लावून गेले

आये बहार बनके लुभा कर चले गए

क्या राज था जो दिल मे छिपाकर चले गए (राजहठ)

संगदील - निर्दयी, पाषाण हृदयी

जाऊ कहा बता ऐ दिल

दुनिया बडी है संगदील (छोटी बहेन)

नरगिसी - सुंदर डोळ्यांची

किसी नरगिसी नजर को दिल देंगे हम

काली जुल्फोके सायेमे दम लेंगे हम ॥ (मैं नशे मे हूँ)

जलवा - दर्शन, प्रदर्शन

तेरा जलवा जिसने देखा, वो तेरा हो गया

मैं हो गई किसीकी कोई मेरा हो गया (उजाला)

शीशा-ए-दिल - काचे सारखे कोमल हृदय

शीशा-ए-दिल इतना ना उछालो

ये कही टूट जायेगा, ये कही फूट जायेगा

(दिल अपना ओर प्रित पराई)

रौशनाई - शाई (Ink) स्याही

जमी कागज की बन जाए, समंदर रौशनाई का

बयाँ फिर भी न होगा, ये किस्सा जुदाई का

(आस का पंछी)

उफ-युग्मा - अरे बापरे! (आश्चर्य)

ये आखे उफ-युग्मा, ये मूरत उफ-युग्मा

(जब प्यार किसीसे होता है)

जनाब-ए-आली - उच्च, श्रीमंत, श्रेष्ठ

नैन तुम्हारे मजेदार ओ जनाब-ए-आली

हम को है तुमसे प्यार ओ जनाब-ए-आली (जंगली)

चष्मेबदुर - दृष्ट न लागो, बुरी नजरोसे बचना

तेरी प्यारी प्यारी मुरत को

किसी की नजर ना लगे -चष्मेबदुर SSR (ससुराल)

चराग - दिवे, गुल करदो - विझवून टाका

नशीली रात हैं, सारे चराग गुल करदो

खुशी की रात मे, क्या काम है जलनेवालोका

(आशिक)

बुत - मूर्ति, प्रतिमा

इक बुत बनाऊंगा तेरा और पूजा करूंगा
अरे मर जाऊंगा प्यार अगर मैं दूजा करूंगा
(असली नकली)

गुल-बदन - फुला सारखी कोमल सुंदरी

ऐ गुलबदन, ऐ गुलबदन, फुलोंकी महक
काटोसी चुभन, तुझे देखके कहता है मेरा मन
कहीं आज किसीसे मुहब्बत ना हो जाए (प्रोफे सर)

आलम - संसार, जग

हम तेरे प्यारमे सारा आलम खो बैठे
तुम कहते हो के ऐसे प्यार को भुल जाओ
(दिल एक मंदिर)

मुखातिब - तुझ्या साठी, तुला उद्देशून

कुछ शेर सुनाता हू, जो तुमसे मुखातिब है
एक हुस्नपटी दिलमे है, ये उनसे मुखातिब है
(एक दिल, सौ अफसाने)

गिरह - गाठ (Knot)

दुपट्टेकी गिरहा मे बांध लिजीये
मेरा दिल है कहीं काम आयेगा (अपने हुए पराए)

पाक मुहब्बत - पवित्र प्रेम, खाक - धुळ, माती

मेरी मुहब्बत पाक मुहब्बत और जहा की खाक मुहब्बत
कहीं तुम्हे प्यार ना हो जाये, तो बच बच के चलना हुजूर
(एप्रिल फुल)

जलवा नुमाई - स्पष्ट सौंदर्य प्रदर्शन

अगर तेरी जलवा, नुमाई न होती
खुदा की कसम ये खुदाई न होती (बेटी बेटे)

ऐ नर्गिसे मस्ताना - मस्त, धुंद डोळ्यांची सुंदरी

ऐ नर्गिसे मस्ताना बस इतनी शिकायत है
समझा हमे बेगाना बस इतनी शिकायत है (आरजू)

खाना खराब - अभागी, दुर्देवी

क्या बात है जाने तेरी महफील मे सितमगर
धडके है दिले खाना खराब और जियादा (आरजू)

अबू - भुवया, दो आब- पाणी लावून धार लावणे

इस दिलमे अभी और भी जख्मो की जगह है
अबू की कटारी को दो आब और जियादा (आरजू)

जान-ए-चमन - जीवाची बाग,

शोला बदन - अग्निज्वाला असलेला देह

जान-ए-चमन, शोला बदन
पहलू मे आ जाओ (गुमनाम)

शाहेखुबा - सुंदर राजकन्या,

जान-ए-जानाना - प्राणप्रिय

ओ मेरे शाहेखुबा, ओ मेरी जान-ए-जानाना
तुम मेरे पास होते हो, कोई दूसरा नहीं होता
(लव्ह इन टोकियो)

गुलफाम - सुंदर उलफत - प्रेम, प्रीती

मारे गये गुलफाम, अजी हा मारे गये गुलफाम
उलफत भी रास ना आयी, अजी हा मारे गये गुलफाम
(तिसरी कसम)

फलसफा - अर्थ, तत्वज्ञान

फलसफा प्यार का तुम क्या जानो
तुमने कभी प्यार ना कीया (दुनिया)

कमसिन - अल्पवयीन (Teen)

इल्लिजा- विनंती, प्रार्थना

मैं कमसिन हूँ, नादा हूँ नाजूक हूँ, भोली हूँ
धामलो मुझे मैं यही इल्लिजा करू (जंगली)

शब्बाखैर शुभरात्री (Good Night)

दिन सारा गुजारा तेरे अंगना
अब जाने दे मुझे मेरे सजना
मेरे यार शब्बाखैर, मेरे यार शब्बाखैर (जंगली)

हसरत जयपूरी यांचा जन्म जयपूर येथे १५ एप्रिल १९२२ मध्ये झाला. १९४० मध्ये वयाच्या १८ वर्षी ते मुंबईला कामाच्या शोधात आले. सुरवातीला खेळणी विकणे, सुपर सिनेमात बुकींग क्लार्क, बेस्ट मध्ये कंडक्टर इ. कामे केली. १९४९ मध्ये राज कपूर ने बरसात या त्याच्या पहिल्या चित्रपटात गीत लेखनाची संधी दिली. त्या संधीचे त्यांनी सोने केले.

त्यानंतरच्या ५० वर्षात त्यांनी जवळ जवळ ३०० चित्रपटांचे गीत लेखन केले. त्यातली निम्मे चित्रपट संगीतकार शंकर - जयकिशनसाठी लिहिलीत. १७ सप्टेंबर १९९९ रोजी हा गीतकार मुंबईत पैगंबरवासी झाला.

वसंत धुपकर
मो. ८९७५२१८०४९

विनोद

एक पुणेरी ग्राहक बुटाच्या दुकानात शिरतात.

ग्राहक : हा बूट वर्षभर टिकेल का?

दुकानदार : हो, चांगला २० वर्षे टिकेल.

ग्राहक : काय म्हणताय, २० वर्षे?

दुकानदार : ह्या बुटाला फक्त उन्हा-पावसापासून दूर ठेवा.

अशोक बुटाला, मुंबई, मो.९८३३१४८९०४

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008

SSPO Pune under Postal Concession Register No. PCW/151/2014-2016

Licence to Post without Prepayment No. WPP - 22 at Market Yard P.S.O. on 25th of each Month and published on 25th of the month

देवाचे अस्तित्व

प्रभो, तुझ्या अस्तित्वाचे पुरावे मिळाले
चंद्र, सूर्य उगवती गगनी द्यावया प्रकाश
चांदणेही उजळून टाकी धरा अन् आकाश
तुझ्या इशान्यावर सारे ऋतुचक्र चाले
प्रभो, तुझ्या अस्तित्वाचे पुरावे मिळाले ॥१॥
अधांतरी फिरते पृथ्वी, फिरे अंतराळ
कसा सांग या सर्वांचा साधतोस मेळ
पंचमहाभूते अवघी तुझे श्वास झाले
प्रभो, तुझ्या अस्तित्वाचे पुरावे मिळाले ॥२॥
गाढ झोप लागे रात्री जाग ये सकाळी
जणू मृत्युरेषेला ती स्पर्शुनिया आली
रोज नवे जीवन देसी जीवित धन्य झाले
प्रभो, तुझ्या अस्तित्वाचे पुरावे मिळाले ॥३॥

३४/१६

मधुकर सुळे, नवीन पनवेल
मो : ८९७६२३९३८७

श्वास

किती आले, किती गेले, श्वासामागून हे श्वास
किती आणले येताना, हेही ठावे नसे खास...
कशासाठी मी धावलो, कोण माझ्यामागे धावे
श्वास व्यर्थ त्यात गेले, किती तेही ना आठवे...
कशासाठी आलो येथे, काय शोधत शिणलो
ताळमेळ तो लागेना, कसा कोणासाठी जगलो...
आता भासे दूर तेथे, उभा आहे कृपानिधी
माझ्या झोळीत हे श्वास, भरले होते ज्याने कधी...
श्वासाश्वासावर त्याचे, नाव होते कोरलेले
परि स्वतःत गुरफटताना, ते नजरेआडच गेले...
श्वासाश्वासाचा पण जेव्हा, त्याला हिशोब देणे आहे
असंख्य आले, व्यर्थच गेले, त्याची कबुली देणे आहे..
आता उरले जे थोडेसे, ते तरी सत्कार्या लावावे
ना तर भुईस भार ठरूनी, परतुनी येण्यासाठी जावे...

१२/१६

मंजुषा मुळे, पुणे
मोबा. : ९८२२८४६७६२

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही. २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी. संपर्क दूरध्वनी क्रमांक : (०२०) २४३३२१४१

Thane Office Address: A/5 Swami Siddharth CHS Ltd., S V Road, Naupada, Thane 400 602. Tel. No : 022-25446837
Timings : On Tuesday & Friday between 4 pm to 6 pm.

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

**STATE BANK OF INDIA PENSIONERS'
ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinhasgad Road, Pune 411030.Ph:020-24332141**

To,

Publisher – Shri. Vilas Vasudeo Gandhe, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri. Chandrashekhar Digambar Joshi, Director, Shree J Printers Pvt. Ltd., at 1416 Sadashiv Peth, Datta Kutli, Pune – 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune, at "Anubandh", Bldg.No.B2, Block No.16, Near Ramkrishna Math, Sinhasgad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.